

REGELE IACOB I

*În timp ce gura
îi vorbește urechii,
gesturile îi vorbesc ochiului.*

GOETHE

*Comportamentul
este oglinda care
ne reflectă imaginea.*

SCHOPENHAUER

*Fața unui om spune lucruri
cu mult mai interesante
decât va spune gura lui.*

martine tardy

descifrarea gesturilor

CURTEA VECHÉ
PUBLISHING

COLECȚIA
CĂRȚI CHEIE

176

CUPRINS

Introducere	7
Capitolul 1	
Principalele metode privind studierea expresiilor feței	15
Capitolul 2	
Creierul nostru	24
Capitolul 3	
Simbolistica spațiului	27
Capitolul 4	
Discordanța	38
Capitolul 5	
Semnalele corporale	49
Capitolul 6	
Cele mai frecvente gesturi și expresii faciale și corporale	53
Capitolul 7	
Capul	57
Capitolul 8	
Fața	67
Capitolul 9	
Trunchiul	71

Capitolul 10	
Brațele și palmele	74
Capitolul 11	
Gamba și laba piciorului	84
Capitolul 12	
Sugarul	88
Capitolul 13	
Emoțiile și expresiile lor	101
Capitolul 14	
Poziții recomandate	108
Capitolul 15	
Superstiția	115
Capitolul 16	
Imaginea noastră	117
Capitolul 17	
Imaginea mea	121
Capitolul 18	
Ținuta, mersul și vocea	129
Capitolul 19	
Îmbrăcămintea	133
Capitolul 20	
Comportamentul corect la serviciu	141
Concluzie	149
Bibliografie	157

CAPITOLUL 1

Principalele metode privind studierea expresiilor feței

DEZVOLTATĂ DE DOCTORUL ERMIANE, **prozopologia** (din *prosopon*, „față“, și *logos*, „studiu“, în gr.) este o metodă bazată pe studierea corespondențelor existente între contracțiile musculare ale feței (expresii faciale statice și dinamice) și semnificațiile lor psihologice. Sub pielea de pe față se găsesc mici mușchi piełoși, situați între suprafața osoasă și stratul profund al pielii, ale căror contracții modifică trăsăturile faciale. De pildă, mușchiul frontal ridică sprâncenele, iar triunghiularul coboară colțul buzelor.

Roger Ermiane, medic generalist la Paris, s-a dedicat, între 1933 și 1978, stabilirii bazelor prozopologiei. Inițial a folosit introspecția, stabilind trăsătura de caracter declanșată de contracția unui anumit mușchi, precum și de direcția privirii. A colaborat îndeaproape cu Edmund Gergerian, medic psihiatru din New York; rezultatele obținute de ei au contribuit la omologarea prozopologiei. Doctorul Edmund Gergerian s-a ocupat de studiul metodic al feței, expresiile faciale fiind, în opinia lui, un indiciu important în vederea stabilirii diagnosticului și a procesului terapeutic.

El a constatat că mișcările expresive ale capului sunt rare și chiar absente în cazul depresivilor și al schizofrenilor neagitați. Dimpotrivă, la cei aflați în fază hipomaniacală, expresiile pasagere frecvente și privirile expresive rapide dovedeau o schimbare frecventă a planului și orientării.

Prozopologia presupune, înainte de toate, buna cunoaștere a mușchilor feței.

Fiecare mușchi exprimă o anumită trăsătură de caracter, iar combinarea mai multor mușchi exprimă particularități psihologice mai complexe.

Mușchii feței

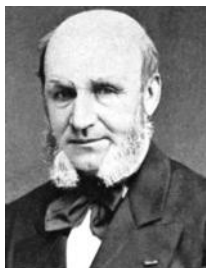
1. Mușchiul frontal
2. Mușchiul temporal
3. Mușchiul orbicular al pleoapelor
4. Fanta palpebrală
5. Mușchiul piramidal
6. Mușchiul ridicător superficial
7. Mușchiul ridicător profund
8. Micul zigomatic
9. Marele zigomatic
10. Dilatator al aripilor nasului
11. Maseter
12. Buccinator
13. Orbicular al buzelor
14. Triunghiular al buzelor
15. Mușchiul coborâtor al buzei inferioare
16. Mușchiul transversal al bărbiei

Ceva mai departe în timp...

Jean-Gaspard Lavater (1741-1801), scriitor elvețian de limbă germană, a studiat teologia și a devenit pastor la München. Lucrarea lui *Fiziognomonía sau arta cunoașterii oamenilor după fizionomie* înfățișează modalitatea de interpretare a caracterului și a aspectelor spirituale ale vieții unei persoane pe baza trăsăturilor faciale.

„Fiziognomonía înseamnă cunoașterea raportului care leagă exteriorul de interior, suprafața vizibilă de invizibilul pe care îl acoperă.“ Într-adevăr, fiecare dintre noi, privindu-și interlocutorul, își face o idee proprie despre acesta: „Toate trăsăturile exterioare sunt expresia calităților interioare.“

Lavater a alcătuit un adevărat dicționar de fizionomii, pe baza experiențelor personale. Pentru fiecare tipar facial, el a notat trăsăturile marcante ale personalității subiectului: „Cu cât emoțiile sunt mai violente, cu atât sunt mai perceptibile mărcile lor specifice. Emoțiile temperate închid și contractă organele sensibile și mușchii; cele violente, dimpotrivă, le deschid pe cele dintâi, îi încordează puternic și îi dilată pe ceilalți. [...] Un lucru de netăgăduit este acela că nuanțele cele mai delicate, abia perceptibile pentru ochii miilor de privitori neexperimentați, indică adesea trăsăturile cele mai diverse cu puțință.“

Duchenne de Boulogne (1806-1875), medic anatomist, și-a îndreptat cercetările către autenticitatea sentimentelor și a „mecanismului“ care le dă glas.

A folosit inițial electropunctura, dar a abandonat-o repede, socotind-o dure-roasă și periculoasă; a trecut apoi la

electricitatea de inducție, descoperită de Faraday în 1832, ocupându-se de electrizarea mușchilor feței. A ajuns astfel să realizeze un portret pe viu, arătând că un mușchi acționând singur sau împreună cu alții este semnificativul unui sentiment. Totodată, a demonstrat că aceiași mușchi reproduc întotdeauna aceeași emoție, studiind cu atenție contracția fiecărui mușchi și cutele formate de piele în urma acesteia.

Și-a ales cu grijă subiecții pentru experimentul său: șapte persoane cu trăsături faciale variind în funcție de vârstă, constituție și sex, și anume două fete cu chip neted, o femeie tânără, o femeie în vârstă cu pielea mată, un tânăr frumos, un muncitor alcoolic și un bărbat în vârstă, de condiție modestă.

În 1862, a publicat lucrarea *Mecanismul fizionomiei umane*, în care sunt prezentate, cu ajutorul fotografiilor, mișcările mușchilor feței.

În 1871, Darwin îi trimite o scrisoare în care îi elogiază realizările și îi cere permisiunea de a reproduce câteva ilustrații.

Charles Darwin (1809-1882), naturalist și biolog britanic, și-a expus teoria despre evoluție în lucrarea *Originea speciilor*. A fost interesat de studierea mimicii la oameni și la animale.

Studiul fizionomiilor este dificil, dat fiind caracterul extrem de delicat și durata foarte redusă a gesturilor. Ca modalitate de studiu, Darwin a ales observarea copiilor și a alienaților, care își controlează în mică măsură sau deloc propriile emoții. A folosit, de asemenea, cercetările lui

Duchenne și a analizat picturi și sculpturi. Pentru a arăta că la toate rasele de oameni se regăsesc aceleași expresii faciale și aceleași gesturi, el a trimis un chestionar cu 16 itemi unor persoane locuind în diverse țări. De asemenea, a studiat și animalele domestice.

Darwin a descris acte reflexe, ca tusea sau strănutul, precum și închiderea instantanee a pleoapelor în cazul unei lovituri îndreptate în direcția feței, corpul retrăgându-se și el în spate.

A studiat și acțiunea mușchilor feței și poziția corpului în raport cu exteriorizarea unei mari varietăți de sentimente: suferință, tristețe, deznădejde, bucurie, bună dispoziție, îmbufnare, ură, mânie, sfidare, dispreț, aversiune, neputință, răbdare, surpriză, teamă, rușine, timiditate și multe altele.

De exemplu, în legătură cu neputința el scria: „Când cineva vrea să arate că nu poate face un anumit lucru sau nu poate împiedica să se întâmple un lucru, de regulă ridică din umeri cu o mișcare rapidă. Totodată, pentru a completa postura, își apropie coatele de corp, cu brațele îndoite, și ridică palmele deschise, îndreptate înspre exterior, cu degetele răsirate. Capul se înclină în general într-o parte; sprâncenele sunt ridicate, ceea ce produce riduri transversale pe frunte; gura e îndeobște ușor deschisă. Această postură pare a fi una înnăscută, întrucât e adoptată și de un orb sau surd din naștere.“

Darwin deduce că „gesturile utile pentru îndeplinirea unei dorințe sau pentru calmarea unei senzații neplăcute ajung să devină atât de uzuale (dacă se repetă frecvent), încât se produc de fiecare dată când apare dorința sau